

MARIESTAD

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Enhet Mariestad grundsärskola

Läsår 2021/2022

Antagen
Mariestad
2021-11-06

MARIESTAD

Typ av styrdokument: Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Beslutsinstans: Rektor Grundsärskola

Datum för antagande: 2021-10-14

Diarienummer:

Dokumentet gäller för: Grundsärskola

Giltighetstid: 2021-2022

Tidpunkt för aktualisering: Hösttermin 2022

Dokumentansvarig: Rektor Håkan Persson

Innehåll

1. Inledning	4
1.1 Syfte och bakgrund.....	4
1.2 Ansvar	5
1.3 Vision och övergripande mål.....	5
2. Uppföljning, utvärdering och analys av föregående års plan. ...	5
2.1 Främjande och förebyggande åtgärder föregående läsår 20/21.....	5
2.2 Kränkingsärenden/diskriminering/trakasserier/sexuella trakasserier	6
2.3 Analys av främjande och förebyggande åtgärder samt kränkingsärende, diskriminering, trakasserier eller sexuella trakasserier	6
3. Undersök risker för kränkande behandling innevarande läsår..	8
3.1 Kränkande behandling.....	8
3.2 Aktiva åtgärder mot diskriminering.....	8
3.3 Målsättning kopplat till varje diskrimineringsgrund	10
3.4 Riktlinjer och rutiner för verksamheten i syfte att förhindra trakasserier och sexuella trakasserier.....	11
3.5 Övriga rutiner/förebyggande arbete för att förhindra trakasserier och sexuella trakasserier	12
3.6 Planerade åtgärder för att motverka diskriminering och kränkande behandling för läsåret 21/22	12
4. Delaktighet och förankring av planen (samverkansskyldighet)	13
4.1 Rutin/åtgärder vid händelse av konflikt, diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling	14
4.2 Rutin vid konflikt mellan barn/elever	15
4.3 Rutin när barn/elev kränker/trakasserar/sexuellt trakasserar annan/annat barn/elev	16
4.4 Rutin när personal kränker/diskriminerar/trakasserar/sexuellt trakasserar barn/elev	17
4.5 Rutin för hur vårdnadshavare ska göra för att anmäla diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling	18
4.6 När rektor kränker/diskriminera/trakasserar/sexuellt trakasserar barn/elev ...	18
4.7 När verksamheten diskriminerar barn/elev	18
5. Referenser	19
6. Bilagor	20
6.1 Definitioner	20
6.2 Lagstiftning och styrdokument	22
6.3 Anmälningsskyldighet.....	23

1. Inledning

Som stöd för arbetet mot diskriminering, kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier ska varje förskola/skola utarbeta en plan mot diskriminering och kränkande behandling. Arbetet med planen inkluderas i det systematiska kvalitetsarbetet. Planen kan ses som en dokumentation av det främjande, förebyggande och åtgärdande arbetet och den ska upprättas årligen för varje verksamhet inom förskolan och skolan.

I planen ska det finnas aktiva åtgärder för de främjande och förebyggande insatserna som bygger på kartläggningar och utvärderingar av tidigare års arbete. Där ska det finnas en beskrivning av vilket arbete som planeras och vilka rutiner som gäller. Planen ska beskriva hur barn/elever, vårdnadshavare och medarbetare medverkar i det främjande och förebyggande arbetet.

Arbetet med de aktiva åtgärderna utifrån diskrimineringslagen ska skriftligen dokumenteras. Denna del av diskrimineringslagen, tredje kapitlet, ändrades 1 januari 2017. Arbetet med aktiva åtgärder innebär att bedriva ett förebyggande och främjande arbete genom att:

1. Undersöka om det finns risker för diskriminering eller repressalier eller om det finns andra hinder för enskildas lika rättigheter och möjligheter i verksamheten
2. Analysera orsaker till upptäckta risker och hinder
3. Vidta de förebyggande och främjande åtgärder som skäligen kan krävas
4. Följa upp och utvärdera arbetet enligt 1–3

Arbetet med aktiva åtgärder ska genomföras fortlöpande. Åtgärderna ska tidsplaneras och genomföras så snart som möjligt.

1.1 Syfte och bakgrund

Grundsärskolans plan grundar sig på bestämmelser i skollagen (2010:800), diskrimineringslagen (2008:567) och förordningen (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling. Enligt dessa lagar ska skolan arbeta främjande och förebyggande för barns/elevs lika rättigheter och möjligheter samt mot diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling. Ett steg i arbetet är att varje år ta fram en ny plan för detta arbete. Planen syftar till att säkerställa barns/elevs trygghet, studiero samt deras rättigheter.

Varje skola skall också ha riktlinjer som markerar att sexuella trakasserier och trakasserier som har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna inte accepteras.

Verksamheten ska också ha rutiner som klargör hur verksamheten ska agera om trakasserier påstås ha inträffat. Rutinerna ska ange vem den som anser sig trakasserad ska vända sig till och vem som ansvarar för att händelsen eller påståendena utreds. Verksamheten skall därtill dokumentera hur skolan samverkar med dem som deltar i verksamheten och med de anställda

1.2 Ansvar

Rektor ansvarar för framtagandet av planen på enheten.

1.3 Vision och övergripande mål

På vår skola ska ingen elev bli diskriminerad, trakasserad eller utsatt för sexuellt trakasserier eller bli utsatt för kränkande behandling.

Övergripande mål:

1. Skolan skall vara en trygg plats för alla.
2. Skolan skall verka för lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.
3. Elever och vårdnadshavare skall känna sig delaktiga i arbetet med att motverka diskriminering.

2. Uppföljning, utvärdering och analys av föregående års plan.

2.1 Främjande och förebyggande åtgärder föregående läsår 20/21

Föregående läsårs åtgärder på Grundsärskolan	Åtgärd uppfylld Ja/Nej
Värdegrundarbete i klassen med tyngdpunkt på bland annat diskussionsmaterial där elever får tycka till	Ja

Enskilda samtal om trygghet och trivsel.	Ja
Klassråd där bland annat samtal kring värdegrund och trivsel tas upp.	Ja
Trygghetsvandring i skolans lokaler. Sammanställning och diskussion i klassen därefter.	Ja
Samverkansarbete med personal och elever i grundskolan.	Ja
Se över bemanningen så att personal finns med och stöttar upp innan situationer blir kritiska. Rätt bemanning	Rätt bemanning och rätt antal
Kontakt med grundskolan i syfte att planera gemensam aktivitet mellan grundskola och grundsärskola.	Ja
Stötta elever i att vistas tillsammans med andra, t.ex. i cafeterian	Ja – fast under läsåret har cafeterian varit stängd
Finns med eleverna på träningsskolan och stötta upp innan situationer blir kritiska. (Bemanning)	Ja

2.2

Kränkningssärenden/diskriminering/trakasserier/sexuella trakasserier

Läsåret 2020–2021 har vi inte haft några anmälningar i Drafit.

2.3 Analys av främjande och förebyggande åtgärder samt kränkningssärende, diskriminering, trakasserier eller sexuella trakasserier

I grundsärskolan har vi fyra grupper. Två st som främst läser ämnen och två st läser ämnesområden utifrån kursplanen inriktning träningsskolan. Dessa verksamheter befinner sig inte i samma lokaler vilket gör att en del åtgärder, se 2.1, endast gäller del av särskolan. En del aktiviteter har varit inställda mestadels pga pandemin. Många av våra åtgärder är samma som förra året och

kontinuitet och framförhållning är viktigt för oss. Då elevunderlaget också är så skiftande är det viktigt att det för pedagogerna finns en kontinuitet i de åtgärder vi gör samt det material vi använder.

Samarbetet med grundskolan har varit begränsat under läsåret till mycket stor pga pandemin. Samarbetet kan och behöver stärkas upp med förutsättningar från skolledningen mer även på fritidsverksamheten i aktiviteter och samplanering.

På särskolan är det alldeles nödvändigt att alltid vara närvarande då våra elever många gånger inte är medvetna om att deras handlingar är kränkande samt att det inte finns en medvetenhet om att man har blivit kränkt.

När vi läser elevenkäter så är tryggheten på särskolan god överlag. Vad gäller inriktning tränings skolans elever kan vi inte läsa av några svar över trygghet men då det oftast är en personal på varje elev medför det att vi hinner förebygga och förhindra att kränkningar uppstår. Vi finns med och kan stötta upp kring elever innan kritiska situationer uppstår.

Personal är med både under raster och i matsituationen och skapar en trygghet för eleverna under hela skoldagen och även vid hämtning och lämning vid skoltaxi. Förutsättningarna för samarbete ute på gården och i matsituationer bygger också på att det finns en arena där personal från alla verksamheter kan verka. Viktigt med en samsyn där alla elever är allas elever bland personal, särskilt i situationer som tex raster.

Närvarande personal och god förberedelse av de olika dagliga aktiviteterna och situationer som eleverna befinner sig i är en förutsättning och en framgångsfaktor.

Vi har bra kontakt med grundskolans personal och en del elever deltar i aktiviteter och lektioner som anordnas för grundskolans elever ex. idrott. En del av tränings skolans elever umgås även med grundskolans elever på rasterna vilket är positivt för att skapa en god förståelse för varandra. Tyvärr har vi inte haft så mycket gemensamma tillfällen där vi träffats för att tillsammans planera aktiviteter utan det har mer varit vi som deltagit i grundskolans redan planerade aktiviteter utifrån vad vi ansett varit passande och lämpligt för våra elever. Vi önskar att vi ska kunna anordna aktiviteter där vi kan bjuda in grundskolans elever för att stärka banden av gemenskap ytterligare.

De främjande och förebyggande åtgärder som varit under det gångna året har varit mer riktade mot skolans verksamhet. Vi försöker hitta nya mål som ska vara mer riktade mot fritidsverksamheten kommande år.

3. Undersök risker för kränkande behandling innevarande läsår

3.1 Kränkande behandling

- Inom delar av vår verksamhet har vi trånga och för få lokaler vilket kan bli en innebära minskad möjlighet att vid behov bedriva enskild undervisning.
- På fritids kan vi se en liten risk att elev kan bli verbalt kränkt alternativt kränkt genom knuffar även fast risken inte är så stor då vi arbetar nära eleverna och stöttar dem genom språk och handlingar. Dock finns risken då vistas i förhållandevis trånga utrymmen stundom.
- Bristande samsyn i personalgruppen i bemötandefrågor.

Tack vare en relativt hög personaltäthet i grundsärskola och träningskola strävar personalen att vara ständigt närvarande bland eleverna, vilket skapar möjlighet att se kritiska situationer och genom stödjande samtal och förtydliganden förhindra diskriminering och kränkningar. Eftersom vi arbetar nära eleverna på träningskolan är risken för att elever som kränker annan elev väldigt liten. Även risken för att vuxna kränker elever i träningskolan är liten då vi arbetar i team nära varandra runt eleverna. Det finns dock en viss risk att missa om en elev känner sig kränkt på träningskolan då flera av eleverna inte kan förmedla sig verbalt. Det blir då extra viktigt att vi som finns runt eleverna kan tyda och tolka deras kroppsspråk och mimik för att upptäcka om något känns obehagligt. En risk för ex kränkning genom knuffar kan ske om inte personal har möjlighet att hinna läsa av en situation där något är på väg att hända.

3.2 Aktiva åtgärder mot diskriminering

a) **Undersökning av den egna verksamheten för att upptäcka eventuella risker för diskriminering eller repressalier utifrån de sju diskrimineringsgrunderna, eller andra hinder för barns och elevers lika rättigheter och möjligheter.**

Förutom att vi fortlöpande i verksamheten uppmärksammar och även har kontinuerliga samtal med både elever och deras vårdnadshavare har vi undersökt:

- Genom våra två enkäter; trivselenkät och trygghetsenkät.
- Personal har behandlat frågan på k-dagar och konferenstillfällen under hösten.

Vi har gått igenom varje diskrimineringsgrund för sig och följande risker har därefter identifierats:

1. Alla elever har inte lika tillgång till skolgårdens aktiviteter
2. Alla elever har inte lika tillgång till skolans utrymmen/rum
3. Det finns miljöer/lokaler på skolan som kan uppfattas som otrygga för elever med funktionsnedsättning
4. Alla elever har inte möjlighet till val av flera maträtter vid lunch.
5. Alla elever har inte lika tillgång till de garanterade undervisningstimmarna som stipuleras av Skollagen.

b) Analys av orsakerna till risker och hinder som upptäckts i undersökningen.

1. Skolgården är inte i alla delar anpassad till elever med funktionsnedsättning. Orsaken är att det inte tillräckligt har undersökts.
2. Risk 2 kan beror på att det saknas dörröppnare till ytor som sarskolans elever skall kunna gå till utan problem med eller utan assistent.
3. Orsaken beror mestadels på att det har ej tidigare tillräckligt uppmärksamats.
4. Orsaken kan bero på logistiska ställningstaganden gjorda av matsalens personal.
5. Vi har elever som får färdtjänst till skolan och delar av den kan ej transportera elever i tid till att skolan startar. Ansvariga i kommunen för detta meddelar att det finns för få bilar därav problemet.

c) Åtgärder utifrån undersökning och vad analysen pekar på

1. Dels ta fram i detalj vad som behöver åtgärdas och därefter undersöka om det göres möjligt utifrån de ekonomiska förutsättningarna, dels uppmärksamma att skolgården måste göras tillgänglig för projektgruppen som arbetar med om- och tillbyggnaden av Högelidsskolan. Förslag till åtgärder och framlägga till projektgruppen senast vecka 6 2022.

2. Undersöka i detalj huruvida det förhåller sig med detta och där så behövs i så fall beställa dörröppnare.
Bör åtgärdas senast vecka 6 2022.
3. Först konkretisera vilka miljöer det handlar om och därefter ta fram förslag till åtgärder.
Förslag skall tagas fram senast 12 feb-22
4. Dialog med köket kring detta ärende för att undersöka hur det skall göras möjligt.
Senast vecka 6 2022.
5. Fortsätta dialogisera problemet med kommunen.
Senast vecka 6 2022.

3.3 Målsättning kopplat till varje diskrimineringsgrund

Kön

Mål

- Alla elever ska känna sig sedda och hörda, oavsett kön.
- Att bemöta alla elever på samma sätt.
- Att få tillgång till lekmaterial och att få lov att lära fritt, oavsett kön.

Könsöverskridande identitet eller uttryck

Mål

- Att alla har rätt att uttrycka och känna sig accepterad för sin könstillhörighet oavsett vilket biologiskt kön man identifierar sig med.
- Vi har inga begränsningar när det gäller olika val pga. kön.

Etnisk tillhörighet

Mål

- Att elever känner sig trygga och att alla har lika värde oavsett bakgrund, etnisk tillhörighet och kultur.
- Alla elever ska få känna sig stolta över sitt modersmål.

Religion och annan trosuppfattning

Mål

- Elever ska känna att de behandlas lika oavsett trosuppfattning.
- Elever ska se olika kost som något naturligt.

Funktionsnedsättning

Mål

- Alla elever ska känna sig accepterade och ha möjlighet att delta i verksamheten utifrån sina individuella förutsättningar.

Sexuell läggning

Mål

- Eleverna ska känna att alla familjesammansättningar, oavsett sexuell läggning, respekteras och bemöts likvärdigt.
- Alla ska behandlas lika oavsett sexuell läggning.

Ålder

Mål

- Elever ska känna att det inte är annorlunda att vara äldre/yngre än sina klasskamrater.

Utvärdering

Vid läsårets slut lämnar varje klasslärare/pedagog en kortfattad notering, om hur varje klass arbetat för att uppnå målen, till rektorn.

3.4 Riktlinjer och rutiner för verksamheten i syfte att förhindra trakasserier och sexuella trakasserier.

Särskolan i Mariestads kommun har nolltolerans mot sexuella trakasserier och trakasserier som har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna. Alla former av repressalier är förbjudna. Det innebär att om det kommer till skolans kännedom att en elev känner sig diskriminerad, kränkt eller trakasserad får inte eleven utsättas för straff eller annan negativ behandling.

Alla anställda inom verksamheten har ett ansvar att alla elever respekteras som individer och får utvecklas i en trygg miljö. Med detta följer även ett ansvar för

att ingen blir utsatt för trakasserier eller sexuella trakasserier. Det innebär att varje anställd i verksamheten har en skyldighet att agera utifrån skolans rutiner om detta skulle ske.

3.5 Övriga rutiner/förebyggande arbete för att förhindra trakasserier och sexuella trakasserier

1. Flickor och pojkar ska ges lika stort inflytande över verksamheten – och lika stort utrymme. Ett förhållningssätt som råder i alla sammanhang.

Ansvar: rektor och lärare/mentor

2. Vi skapar förutsättningar för eleverna att utveckla sina förmågor och intressen utan att begränsas av stereotypa könsroller och/eller stereotypa föreställningar som baseras på sexuell läggning

Ansvar: lärare/mentormentor

3.6 Planerade åtgärder för att motverka diskriminering och kränkande behandling för läsåret 21/22

Planerade främjande åtgärder på grundskolan	När påbörjas/genomförs åtgärden?	Ansvarig
Samarbete med grundskolan	Aug - 21	Pedagoger
Rastaktiviteter ??	Aug -21	Pedagoger/assistenter
Elever från grundskolan är representerade i elevskyddsombudsgruppen	Läsåret 21/22	Skolledning
Klassråd där bl.a. samtal kring värdegrund och trivsel tas upp.	Ht-21 och pågående	Pedagog och elevassistenter
Trygghetsvandring i skolans lokaler. Sammanställning och diskussion i klassen därefter.	Läsåret 21/22	Pedagog och elevassistenter
I matsal äter elever och lärare tillsammans	Läsåret 21/22	Pedagog och elevass
Se över bemanningen så att personal finns med och stöttar upp	Läsåret 21/22	Skolledning

innan situationer blir kritiska. Rätt bemanning		
Planerade förebyggande åtgärder på Grundsärskolan	När påbörjas/genomförs åtgärden?	Ansvarig
Kontakt med grundskolan i syfte att planera gemensamma aktiviteter mellan grundskola och grundsärskola.	HT-21	Pedagog och elevassistenter Skolledning
Stötta elever i att vistas tillsammans med andra, t.ex. i cafeterian	Läsåret 21/22	Pedagog och elevassistenter
Organisera så att grundsärskolans elever får möjlighet att stå i cafeterians kiosk.	Läsåret 21/22	Pedagog och elevassistent
Uppdatera och levandegöra ordningsreglerna	Ht-21	Pedagog

4. Delaktighet och förankring av planen (samverkansskyldighet)

På följande vis samverkas det:

Elevers delaktighet

- Åtgärderna och aktiviteterna följs upp och diskuteras i klasserna
- Elevrådet går igenom planen med rektor

Föräldrars/vårdnadshavare delaktighet

- Vid grundsärskolans Forum för samråd
- Vid föräldramöte
- Alla föräldrar inbjuds även att inkomma med tankar, synpunkter och idéer via mail till rektor.

Personalens delaktighet

- Vid APT
- Vid personalens regelbundna mötestillfällen
- Diskussion med övrig personal (=personal som ej arbetar i undervisningsituationer som t ex vaktmästare) en gång per termin
- Elevhälsans möten

4.1 Rutin/åtgärder vid händelse av konflikt, diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling

- Samtal med den som blivit utsatt.
 - **Ansvarig: Du som sett/hört situationen.**
- Samtal med andra som sett eller vet.
 - **Ansvarig: Du som sett/hört situationen.**
- Samtal med den som utfört handlingen.
 - **Ansvarig: Du som sett/hört situationen.**
- Vårdnadshavare till den som blivit utsatt informeras samma dag.
 - **Ansvarig: Du som sett/hört situationen eller mentor.**
- Vårdnadshavare till den som har utsatt annan elev för kränkning/trakasserier informeras samma dag.
 - **Ansvarig: Du som sett/hört situationen eller mentor.**
- Händelsen/händelserna dokumenteras och anmäls genom kommunens verktyg för ”anmäl kränkning barn/elev” på kommunens hemsida ”Navet”
 - **Ansvarig: Du som sett/hört situationen.**
- Om elev kränks av personal ska detta dokumenteras och anmäls genom kommunens verktyg för ”anmäl kränkning barn/elev” på kommunens hemsida ”Navet”
 - **Ansvarig: Du som sett/hört situationen.**
- Rektor utreder ärendet/kompletterar via Drafit skyndsamt.
 - **Ansvarig: Rektor**

Det är personalens skyldighet att rapportera diskriminering/kränkning till rektor.

- Om föräldrar vill anmäla kränkning ska de vända till elevens mentor. Om elev vill anmäla kränkning ska de vända sig till: 1. Mentor eller annan personal på särskolan. 2. Kurator eller annan personal inom elevhälsan. 3. Rektor

Uppföljning:

- Samtal med de inblandade eleverna flera gånger varje vecka under den närmaste tiden.
- Samtal efter 1–2 månader för att undersöka att kränkning/diskriminering har upphört.
- Samtalen dokumenteras av mentor.
- Hemmet hålls informerat om händelseutvecklingen.
- Rektor återkopplar till lärare som har gjort anmälan.
- Om kränkning/diskriminering fortsätter anmäl till elevhälsoteam och rektor.
- Rektor kallar berörda föräldrar/vårdnadshavare till den/de elever som kränker annan elev. Ett åtgärdsprogram upprättas.
 - **Ansvarig: Rektor.**

Avgränsningar

- Om elev kränker vuxen, (inte studerande eller personal), omfattas den kränkningen inte av rutin vid diskriminering och kränkande behandling. Gäller kränkningen personal omfattas ärendet av arbetsmiljölagen. Dessa händelser dokumenteras i Mariestad kommuns verktyg ”STELLA” som finns på ”Navet”.

4.2 Rutin vid konflikt mellan barn/elever

Steg	Åtgärd	Ansvarig
1.	Ingrip om behövt.	All personal
2.	Meddela barnens/elevens mentorer.	Den personal som ingripit eller eventuellt fått information om konflikt
3.	Samtal med berörda barn/elever	Mentor/pedagog
4.	Bestäm tid för uppföljning (ca en vecka senare).	Mentor/pedagog
5.	Dokumentera händelsen	Mentor/pedagog
6.	Kontakta vårdnadshavare till berörda barn/elever. Berätta om händelsen och hur förskolan/skolan/fritidshemmet hanterat det samt dokumentera samtalet.	Mentor/pedagog

4.3 Rutin när barn/elev kränker/trakasserar/sexuellt trakasserar annan/annat barn/elev

Steg	Åtgärd	Ansvarig
1.	Anmäl kränkning / trakasserier / sexuella trakasserier till rektor via länk på Navet ”Anmäl kränkning barn och elev”	All personal
2.	Informerar berörda barns/elevs pedagoger/mentor.	All personal
3.	Informera berörda barns/elevs vårdnadshavare om att en anmälan gjorts och att förskolan / skolan kommer att utreda kränkningen/trakasserier/sexuella trakasserier	Pedagog/mentor
4.	Utredning påbörjas	Rektor
5.	Barnen/Eleverna hålls under uppsikt under utredningstiden.	Pedagog/mentor /arbetslag
6.	Samtal med berörda barn/elever om kränkningen/trakasserier/sexuella trakasserier (utifrån mognad)	Pedagog/mentor
7.	Åtgärder/insatser sätts in vid behov när utredning är klar.	Rektor
8.	Samtal med berörda elevs vårdnadshavare om utredningen och om åtgärder/insatser.	Rektor
9.	Uppföljning av åtgärder/insatser.	Rektor
10.	Om kränkning/trakasserier/sexuella trakasserier upphör avslutas ärendet.	Rektor
11.	Om kränkningen/trakasserier/sexuella trakasserier inte upphör intensifieras åtgärder/insatser och eventuell tas hjälp av andra professioner eller externa myndigheter.	Rektor

4.4 Rutin när personal kränker/diskriminerar/trakasserar/sexuellt trakasserar barn/elev

Steg	Åtgärd	Ansvarig
1.	Barn/elev/personal meddelar rektor eller annan personal att elev blir kränkt, diskriminerad, trakasserad eller sexuellt trakasserad.	All personal
2.	Informera berörd vårdnadshavare om kränkningen/diskrimineringen/trakasserier/sexuella trakasserier och dokumentera samtalet.	Rektor
3.	Utredning påbörjas	Rektor
4.	Samtal med berört barn (utifrån mognad)/elev och personal om kränkningen/diskrimineringen/trakasserier/sexuella trakasserier	Rektor
5.	Fackliga företrädare och skyddsombud informeras.	Rektor
6.	Åtgärder/insatser sätts in vid behov när utredningen är klar.	Rektor
7.	Uppföljning av åtgärder/insatser	Rektor
8.	Om kränkning, diskriminering/trakasserier/sexuella trakasserier upphör avslutas ärendet.	Rektor
9.	Om kränkning, diskriminering/trakasserier/sexuella trakasserier inte upphör kontaktas chef förskola och pedagogisk omsorg/grundskolechef/avdelningschef Vadsbogymnasiet och vuxenutbildning och/eller personalenheten.	Rektor

4.5 Rutin för hur vårdnadshavare ska göra för att anmäla diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling

Scenario	Åtgärd
A. Elev utsätter annan elev för trakasserier/sexuella trakasserier eller kränkande behandling.	Informera mentor
B. Personal utsätter elev för diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.	Informera rektor
C. Verksamheten ¹ utsätter elev för diskriminering.	Informera rektor
D. Rektor utsätter elev för diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.	Informera chef förskola och pedagogisk omsorg/ grundskolechef/avdelningschef Vadsbogymnasiet och vuxenutbildning

4.6 När rektor kränker/diskriminera/trakasserar/sexuellt trakasserar barn/elev

Informera grundskolechef Anna-Karin Yseus

4.7 När verksamheten² diskriminerar barn/elev

Informera rektor eller chef förskola och pedagogisk omsorg/
grundskolechef/avdelningschef Vadsbogymnasiet och vuxenutbildning

För information kan även elev och vårdnadshavare vända sig till Barn- och elevombudsmannen www.skolinpektionen.se/BEO vid åsikter om utbildningen.

^{1,2} Med **verksamheten** menas skolans miljö, byggnader, lokaler, utegård, utformning och möblering, m.m. och syftar på bristande tillgänglighet.

5. Referenser

- Diskrimineringslagen (2008:567)
- Diskrimineringsombudsmannens handledning – Lika rättigheter i förskolan
- Diskrimineringsombudsmannens handledning – Lika rättigheter i skolan
- FN:s barnkonvention
- Skollagen (2010:800)
- Skolverkets allmänna råd – Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling
- Socialtjänstlagen (2001:453)

6. Bilagor

6.1 Definitioner

Bristande tillgänglighet

När en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att sådana åtgärder för tillgänglighet inte har vidtagits för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning som är skäligen utifrån krav på tillgänglighet i lag och annan författning, och med hänsyn till:

- de ekonomiska och praktiska förutsättningarna
- varaktigheten och omfattningen av förhållandet eller kontakten mellan verksamhetsutövaren och den enskilde
- andra omständigheter av betydelse

Diskriminering

Diskriminering är när förskolan/skolan behandlar ett barn/elev sämre än andra barn/elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridandet identitet/uttryck eller ålder. Eftersom diskriminering handlar om missgynnande förutsätter det någon form av makt hos den som utför diskrimineringen. Diskrimineringen kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att ett barn/elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna.

Främjande

Främjande arbete handlar om att identifiera och stärka de positiva förutsättningarna för likabehandling i verksamheten. Arbetet utgår ifrån skolans övergripande uppdrag att verka för demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter. Detta värdegrundsarbete syftar till att förankra respekten för alla människors lika värde samt att utveckla en skolmiljö där alla barn och elever känner sig trygga och utvecklas.

Förebyggande

Det förebyggande arbetet syftar till att avvärja de risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling som finns i verksamheten. Riskerna kan kartläggas på olika sätt. Förebyggande åtgärder ska motiveras av vad som kommer fram i en kartläggning.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en förskola/skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar neutralt, men som i praktiken missgynnar ett barn/elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna. Om exempelvis alla barn/elever serveras samma mat, kan det indirekt diskriminera de barn/elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Kränkande behandling

Kränkande behandling är uppträdande som kränker ett barn/elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund för trakasseri. Det kan till exempel handla om att ett barn/elev blir retad för sitt utseende. Ett barn/elev kan bli utsatt för kränkande behandling av personal som av andra barn/elever.

Kränkande behandling kan vara:

- fysiska (slag, knuffar)
- verbala (hot, svordomar, öknamn)
- psykosociala (utfrysning, grimaser, ignorering, nonchalering)
- texter och bilder (teckningar, lappar, sms, mms, foton, meddelanden på sociala medier)

Repressalier

Personal får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av elev eller vårdnadshavare har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling.

Trakasserier och sexuella trakasserier

Trakasserier är uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridande identitet/uttryck eller ålder. Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar med koppling till diskrimineringsgrunderna.

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier. Förutom kommentarer och ord kan det vara av någon till exempel tafsar eller kastar närgångna blickar. Det kan också handla om ovälkomna komplimanger, inbjudningar och anspelningar.

Trakasserier och sexuella trakasserier är ett beteende som är oönskat. Det är den som är utsatt för trakasserier som avgör vad som är oönskat eller kränkande. Enligt lagen måste den som trakasserar förstå hur agerandet upplevs för att det ska bli fråga om trakasserier eller sexuella trakasserier. Det är därför viktigt att den som är trakasserad klargör för den som trakasserar att beteendet är obehagligt och ovälkommet. I vissa situationer kan kränkningen vara så tydlig att inga påpekande krävs från den som känner sig trakasserad.

Det gemensamma för trakasserier är att de gör att ett barn/elev känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad. Ett barn/elev kan bli utsatt för trakasserier av personal som av andra barn/elever.

6.2 Lagstiftning och styrdokument

Skolväsendet vilar på demokratins grund

Skollagen (2010:800) slår fast att utbildningen inom skolväsendet syftar till att eleverna ska inhämta och utveckla kunskaper och värden.

Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Var och en som verkar inom skolan ska också främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för miljön.

Arbetsmiljölagen (AML)

AML gäller förutom för personal, även för elever från och med förskoleklass. Barn i förskolan och elever i fritidshemmet är undantagna bestämmelserna i AML. Lagens ändamål är att förebygga ohälsa och olycksfall i arbetet samt att även i övrigt uppnå en god arbetsmiljö. Enligt AML ansvarar rektor för att det finns förutsättningar för att skapa en god arbetsmiljö som lever upp till bestämmelserna i AML.

Brottsbalken

Enligt brottsbalken är handlingar som kan betecknas som misshandel, ofredande och olaga tvång straffbara. Rektor ska handlägga ärendet enligt riktlinjer mot hot om våld.

FN:s barnkonvention

Barnkonventionen har sitt ursprung i principen om den inneboende värdigheten hos alla människor och deras obestridda rättigheter. Barnkonventionen bygger på perspektivet att barnets bästa alltid ska komma i främsta rummet.

Artiklar inom området; artikel 2, 12, 19, 28 samt 36.

Förbud mot diskriminering och kränkande behandling

Diskrimineringslagen ska motverka diskriminering på grund av:

- kön
- könsöverskridande identitet eller uttryck
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- funktionsnedsättning
- sexuell läggning
- ålder

Huvudmannen eller personalen får inte utsätta ett barn eller en elev för kränkande behandling. (Skollagen 6 kap. 9 §)

Socialtjänstlagen

Enligt 14 kap 1 §, är både skolmyndigheten och alla anställda inom förskoleverksamhet, skolbarnomsorg och skola skyldiga att ”genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om något som kan innebära att socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd”.

Värdegrunden

Uttrycker det etiska förhållningssätt som ska präglade verksamheten. Skolan ska främja förståelsen för andra människor och förmågan till inlevelse. Ingen ska utsättas för kränkande behandling. Utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (Skollagen 5 kap. 3 §)

6.3 Anmälningsskyldighet

Vid trakasserier och kränkande behandling

Det är viktigt att all personal i verksamheten tar alla signaler om trakasserier och kränkande behandling på allvar och agerar snabbt. Kränkningar upphör inte automatiskt utan brukar i stället öka om de inte aktivt motverkas.

All personal har anmälningsskyldighet att anmäla alla händelser där ett barn/elev upplever sig ha blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling

Till socialtjänsten

Anmälningsskyldiga är all personal inom verksamheten och den omfattar sådant pedagoger och annan personal får kännedom om i sin yrkesutövning och som föranleder oro över ett barns/elevs situation.

Anmälningsskyldigheten regleras i kap. 14, 1 § socialtjänstlagen och det finns en hänvisning till denna bestämmelse i skollagen kap 29, 13 §.

Syftet med anmälningsskyldigheten är att socialtjänsten på ett så tidigt stadium som möjligt ska få kännedom om barn och ungdomar som behöver hjälp. Skyldigheten omfattar barn under 18 år och avser missförhållanden som antingen är kopplade till barnets/elevens hemmiljö eller dess eget beteende. Det kan handla om misstanke om övergrepp, vanvård eller brister i omsorgen i hemmet eller att barnet/eleven uppvisar ett riskbeteende.

Du hittar anmälningsblanketten till socialtjänsten på kommunens medarbetarportal Navet under Service och i arbetet/Arbetsrutiner och checklistor/Sektor utbildning/Elevhälsa.